

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ В ПЕРІОД ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Часнікова О.В.

*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу географії та економіки
Інституту педагогіки НАПН України*

Серед першочергових сфер та ініціатив цифровізації України поширення цифрової освіти. Цифровізація (діджиталізація) сучасної освіти являється один із найбільш важливих напрямків покращення якості дистанційного навчання. Тому у 2021 році важливим є впровадження положень Концепції цифрової трансформації освіти і науки, розвиток Всеукраїнської школи он-лайн та підвищення рівня цифрової компетентності педагогічних працівників [2, с. 11].

Окремі питання цифрової трансформації освітньої політики, висвітлені у працях О.Г. Кузьмінської, Т.В. Нанаєвої, М. Жалдака, М. Лещенко, П. Матюшко. Однак, незважаючи на проявлений науковою спільнотою інтерес, питання впровадження цифровізації в сучасний освітній простір під час географії з метою реалізації ключових компетентностей все ще потребують більш детального вивчення.

Дистанційний режим навчання в період карантину, нові вимоги до забезпечення освітнього процесу стали викликом для вітчизняної системи освіти і ще більше загострили проблеми, пов'язані з упровадженням засобів цифровізації в освітній процес, які й раніше здебільшого були відомі педагогам та управлінцям. Цифровізація передбачає принципово новий формат освітнього середовища, в основі якого цифрові технології, що забезпечують зручні та доступні сервіси і платформи для підвищення конкурентоспроможності, більш ефективної взаємодії усіх учасників навчального процесу, підвищення його прозорості, підвищення ролі інтелектуальної власності, розвитку цифрових навичок.

Під терміном «цифровізація» розуміють комплекс заходів щодо перетворення педагогічних процесів на основі впровадження в навчання і виховання інформаційної продукції, засобів, технологій. Для забезпечення дистанційного навчання учитель географії може використовувати блог, що може стати одним із прийомів оцінки власної професійної компетентності [1, с. 146].

У викладанні географії особливе місце займають карти. Учитель використовує їх для формування картографічної компетентності. Кількість картографічного матеріалу, необхідного для проведення сучасного уроку, величезне. Можливості традиційних географічних карт істотно розширюють інтерактивні карти, як новий тип інтерактивних засобів навчання (сайти Scientific Vizualization Studi, World Wind, Інтернет-сервіси Globe, Google Maps, Google Earth). Комп'ютерна програма «Конструктор інтерактивних карт» надає вчителю можливість самому створювати інтерактивні карти і завдання для учнів. Головною перевагою такого плакату його інтерактивність: читач може знайомитися з інформацією в будь-якому зручному для себе порядку і відкривати тільки потрібні йому матеріали.

На уроках географії, для зацікавлення учнів та підвищення мотивації навчання вчителем можуть бути використані наступні Інтернет-ресурси:

- геосервіси – Scientific Vizualization Studio, Earth Nullschool;
- веб-ресурси для поглиблення знань з географії – ATLAS for the END of the WORLD, Windy, Earth;
- онлайн-ігри для вивчення географії – Seterra, ClassMarker.

Впровадження сучасних ГІС-технологій у навчальну картографію забезпечить удосконалення навчального процесу, ефективну підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Традиційні географічні вміння набувають нового рівня при залученні просторових цифрових технологій (uDIG, QGIS, Whitebox GAT, GRASS GIS, Saga GIS, gvSiG, ILWIS, MapWindow GIS). Перевагами використання ГІС на уроках географії є швидка візуалізація інформації. Повноцінному

використанню ПС-технологій на уроках географії перешкождали недостатня технічна база та відсутність підключення до мережі Інтернет, але можливість користуватися сучасними мобільними телефонами та встановлення мобільних додатків докорінно змінює ситуацію.

Засоби цифровізації на уроках економіки дозволяє значно активізувати пізнавальну діяльність учнів. На уроках економіки доречним є робота з інтернет ресурсами та сервісами такими як: Studystack, Puzzles, PurposeGames, Padlet – для навчання та LearningApps – для узагальнення чи перевірки знань. Відео-уроки на каналі YouTube, можна рекомендувати до використання на уроках або для самостійного перегляду школярами з таких тем, як «банківські карти», «платіжний термінал», «банківський переказ», «права споживачів».

На уроках економіки також корисним є використання таких сервісів для створення презентацій як Prezi, PowToon, хмари тегів: tagxedo.com. imagechef.com. wordArt.com – для постановки теми, мети уроку, проблемного питання, епіграфу уроку, вивчення нових термінів їх економічного визначення та класифікації, для контролю та закріплення знань, для фронтальної індивідуальної, інклюзивної роботи.

Висновок. Отже, проведено можливість навчання географії та економіки засобами цифровізації. Встановлено, що в сучасних умовах доречним є використання в освітньому процесі таких інформаційних технологій, як мультимедійні презентації, електронні словники, довідники, енциклопедії, засоби візуалізації (відео, анімація, графіка, таблиці), які дозволять краще, доступніше і повніше передати суть географічних об'єктів, процесів, закономірностей і допоможуть у розумінні складних економічних понять.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кохановська О. В., Філончук З. В. Блог як середовище професійного розвитку вчителя географії та економіки. *Організація освітнього процесу з використанням електронних технологій навчання* / за заг. ред. Л. Л. Ляхоцької. Київ. 2017. С. 145–148.

2. Часнікова О. В. Випробування часом: від концепції до реальної практики навчання географії в дистанційному вимірі. *Географія та економіка в рідній школі*. 2020. № 6. С. 8–13.